

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРАВА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

V Міжнародної науково-практичної конференції
«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ»

28 листопада 2013 р.

м. Київ

Учасники V Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні проблеми правової системи України», відзначають, що правова система як наукова юридична категорія є об'єктом ретельної уваги та дослідження науковців.

З метою формування *сучасного правового* мислення, що є засобом і підвалиною дослідження правової системи, якісного вдосконалення наукових розробок з даної проблематики, рекомендувати МОН та НАН України спрямовувати зусилля на поглиблення *світоглядної підготовки* майбутніх юристів та розробку науковцями-правниками нових понять та категорій, положень та концепцій, що адекватно відображали б сучасні реалії правового життя.

Зважаючи на викладене, учасники конференції вважають за доцільне:

- активізувати проведення комплексних наукових досліджень методологічних засад правової системи сучасної України, як фундаментальної категорії загальної теорії права, вироблення на цій основі цілісної наукової теорії та напрацювання практичних рекомендацій щодо її вдосконалення;
- з метою оптимізації розвитку національної правової системи посилити науково-експертне забезпечення та правовий моніторинг законодавчої діяльності, розробити рекомендації щодо модернізації процедур правотворення, правотлумачення та правозастосування;
- прискорити запровадження в юридичну науку сучасних методів наукового пізнання, у тому числі методів юридичної синергетики, спрямованих на виявлення структурних елементів правової системи, механізмів її функціонування, а також її генезису та шляхів самоорганізації, що дозволить більш повно розкрити суть правових процесів, які відбуваються в сучасному суспільстві, виявити закономірності їх розвитку, розробити прогнози на майбутнє;
- зважаючи на загострення юридичних суперечностей і конфліктів в сучасному українському суспільстві, здійснити заходи щодо збагачення професійного інструментарія майбутнього правника знаннями та вміннями розв'язання правових конфліктів шляхом

застосування квазіюридичних засобів та процедур, конфліктологічного менеджменту, медіаторингу, неформального арбітражу та ін.;

За результатами широкої дискусії та обговорення нагальних проблем учасники конференції дійшли спільної думки, що подальший розвиток та вдосконалення національної правової системи України на сучасному етапі безпосередньо пов'язаний із необхідністю удосконалення нормативної основи, а саме удосконалення механізму правового регулювання суспільних відносин як в цілому, так і в межах окремих галузей права.

Водночас учасники конференції звертають увагу на **проблеми, які потребують невідкладного вирішення**, зокрема:

1. Дотримання умов визначених Митним кодексом України та законом України «Про державну службу» є лише передумовою вступу на службу в органи доходів і зборів. Для формування стабільної, престижної, професійної публічної служби, яка спроможна ефективно вирішувати державні завдання, надавати управлінські послуги населенню та користуватися його довірою і повагою, слід ввести спеціальну процедуру перевірки претендентів на зайняття посад в органах доходів і зборів. У багатьох європейських країнах особа, яка претендує на посаду публічної служби, повинна дати згоду на проведення перевірки щодо себе, оскільки фактично йдеться про необхідність доступу до персональних даних особи.

2. Адвокатська діяльність на території кожної окремо взятої держави є специфічною і має свої характерні національні особливості. Адвокатська діяльність адвокатів України також є специфічною, має ряд своїх особливостей і поки що, на жаль, до вступу в асоціацію з ЄС не може бути належним чином підведена до європейських стандартів, хоча для цього з боку держави зроблено чимало кроків, зокрема прийняття Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»

3. Реформування міжбюджетних відносин потребує переходу до довгострокової системи фінансового вирівнювання, зорієнтованої на подолання фіскальних дисбалансів в виключно між бідними і багатими територіями шляхом виведення з системи міжбюджетних відносин тих адміністративно-територіальних одиниць, які спроможні функціонувати на засадах самофінансування.

Аби місцеві громади не були заручниками ситуації, необхідно перевести зміну казначейської системи обслуговування на змішану шляхом внесення змін в чинне законодавство України. Така система ефективно діє в Швеції, Португалії, Італії, Данії, Норвегії. І там позиції самоврядування досить вагомі. Громади самостійно дають раду своїм проблемами дають ефективно.

4. "Євростандарт" в освіті в жодному разі не означає уніфікації, нівелювання специфіки освітніх систем європейських країн, а спрямовано на їх взаємне узгодження та гармонізацію з потребами сучасного світу.

З метою пристосування освітньої діяльності до динаміки сучасного життя європейська реформа впроваджує гнучку систему навчальних

кредитів, надає можливість зарахування та накопичення в загальному освітньому здобутку людини не лише її попередніх навчальних надбань, але й практичного досвіду в певній галузі, а система безперервної освіти доповнюється можливістю навчатися протягом усього життя, у власному темпі, відповідно до індивідуальних потреб і можливостей людини. Навчання стає багатодисциплінарним, враховує необхідність оволодіння щонайменше однією іноземною мовою, новітніми інформаційними технологіями. Багатий український досвід слугуватиме надійним "стартовим майданчиком" для подальшого вдосконалення національної системи освіти та її узгодження з європейською, а також розвитку освітніх впливів.

Для поліпшення якості вищої освіти *необхідно*: а) підвищити вигоди від отримання освіти, б) поліпшити гнучкість і відповідальність системи освіти, і в) підвищити доступність фінансування.

5. Досвід проведення першого етапу медичної реформи в пілотних регіонах виявив безліч суттєвих прогалин: починаючи від підготовки сімейних лікарів, оснащення амбулаторій, низької заробітної плати медиків і закінчуючи недостатнім інформуванням населення. З метою подання зазначених прогалин необхідно впровадити систему гарантій з боку держави із огляду на нормативно-правову, організаційно-правову та процесуальну складову усього механізму умов, засобів та способів гарантування права на життя та здоров'я людини. Згадка про такі гарантії зобов'язує державу не тільки проголошувати, декларувати у конституції та інших нормативно-правових актах права і свободи, а й дбати, піклуватися про їхню здійсненність, можливість реалізації.

6. У контексті розгляду права на охорону здоров'я слід торкнутися і надзвичайно болючої проблеми - збереження генофонду Українського народу, розв'язання якої, відповідно до ст. 16 Конституції України, є обов'язком держави. Фактично мова йде про проблему продовження життя поколінь.

Відповідно до Основ законодавства України про охорону здоров'я, в інтересах збереження генофонду Українського народу, забезпечення здоров'я майбутніх поколінь і профілактики спадкових захворювань - держава повинна постійно здійснювати комплекс заходів, спрямованих на усунення факторів, що шкідливо впливають на генетичний апарат людини.

7. Торгівля людьми - це недопустиме суспільне явище, якому необхідно рішуче протидіяти. Боротьба з ним вимагає вироблення ефективних методів як, на державних, так і на міжнародних рівнях. Потрібно провести ретельнішу імплементацію норм міжнародного права до законодавства України у тому числі імплементувати норми конвенцій.

За результатами багатопланової наукової дискусії та обговорення ***найбільш актуальних проблем сучасного законодавства, що регулює сферу приватного життя***, учасники конференції дійшли спільного розуміння, що його подальший розвиток та вдосконалення значною мірою залежить від якості та рівня теоретико-методологічних основ законотворення, зокрема:

- доцільно узагальнити наукові розробки з питань кодифікації законодавства в сфері інтелектуальної власності та продовжувати законотворчу діяльність в цьому напрямку;
- запропоновано поглиблювати законотворчу діяльність в сфері інтелектуальної власності, усуваючи при цьому невизначеності та неузгодженості. Це стосується, зокрема, усунення суперечностей між визначенням опублікування авторських прав в Цивільному кодексі та профільному законодавстві, шляхом виключення із змісту права на опублікування, можливості надавати доступ до творів через електронні системи інформації, а також обмеження змісту права на розповсюдження продажем та іншим відчуженням оригіналу та примірників (копій) твору.
- запропоновано вважати правову природу права володіння за діючим законодавством неузгодженою та суперечливою. Цей інститут потребує окремого міжгалузевого дослідження та узгодження з положеннями сімейного, земельного та житлового права;
- все більшого значення набуває в Україні захист особистих прав і свобод окремих верств населення. В сфері шлюбно-сімейних відносин особисті права неповнолітніх повинні бути дотримані при вирішенні спорів щодо визначення місця проживання дитини, батьки якої розлучились. Визнано таким, що не відповідає конституційним положенням, визначення поняття шлюб. Актуальним з метою захисту особистих немайнових прав людини є удосконалення договірного законодавства в сфері пластичної хірургії ;
- поглиблено дослідження однієї з основних проблем трудового права – гарантій для суб'єктів трудових відносин. Трудові відносини в сфері освіти потребують оптимізації конструкції колективного договору, шляхом включення додаткових гарантій для працівників системи освіти. Слід встановити особливості працевлаштування осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, визначивши для них особливості випробувального строку та режиму сумісництва. При укладенні колективного договору на підприємстві, що має структурні підрозділи, такий договір повинен враховувати особливості організації праці структурних підрозділів.
- серед галузевих проблем актуальною є проблема гармонізації національного та міжнародного права в сфері інтелектуальної власності, зокрема договорів, що опосередковують використання музичних, аудіовізуальних, літературних творів та ліцензійних договорів в цій сфері, особливо тих, використання яких здійснюється у мережі Інтернет
- потребує вдосконалення законодавство в сфері реклами та захисту від недобросовісної конкуренції шляхом врегулювання питання подвійного рекламування товарів, робіт та послуг.
- визначена необхідність удосконалення законодавства у сфері розподілу спільно нажитого майна подружжя шляхом включення до такого майна не тільки спільно нажитих речей, а і спільних майнових прав та обов'язків.

Необхідність вдосконалення *господарського законодавства в умовах становлення в Україні* соціально-орієнтованої ринкової економіки зумовлена потребою ефективного правового регулювання господарської діяльності, визначення порядку взаємовідносин суб'єктів господарювання з органами державної влади та місцевого самоврядування з метою забезпечення оптимального поєднання публічних та приватних інтересів.

При дослідженні сучасного стану господарського законодавства в Україні було виявлено ряд його недоліків. Зокрема, учасники Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми правової системи в Україні», що відбувалася 28 листопада 2013 року, звернули увагу на таке.

1. У більшості із держав СНД до суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності відносяться як національні, так і іноземні суб'єкти. Таким чином, і в Україні доцільно іноземних суб'єктів господарської діяльності передбачити серед суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, оскільки виходячи з визначення зовнішньоекономічної діяльності ця діяльність може здійснюватися на території України іноземними суб'єктами господарської діяльності. При цьому необхідно наголосити, що структурні одиниці іноземних суб'єктів господарської діяльності не вважаються суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності відповідно до законодавства.

2. На сучасному етапі в Україні не всі господарські об'єднання, які не володіють статусом юридичної особи, здійснюють зовнішньоекономічну діяльність в якості єдиного суб'єкта. Їхній правовий статус перебуває на стадії вдосконалення та в майбутньому вони набудуть статусу повноправних суб'єктів господарського права. Таким чином, їх можна розглядати як потенційних суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

3. Розмежування на науковому та законодавчому рівні потребують такі явища, як «державне регулювання господарської діяльності» та «організаційно-господарські відносини». Існуюча плутанина та різноманітність поглядів щодо державного регулювання господарської діяльності не дають підстав для ефективного правового регулювання взаємодії держави та бізнесу.

4. Аналіз існуючих підходів до поняття «державно-приватне партнерство», визначення його суті та ознак дають підстави для пропозиції щодо необхідності зміни терміну на «публічно-приватне партнерство».

6. Останнім часом зазнала змін правова природа неустойки в частині збалансованості інтересів кредитора та боржника. Проте діюче законодавство України, визначаючи відповідальність за невиконання або неналежного виконання господарського договору містить ряд протиріч, які потребують усунення.

За результатами дискусії та обговорення нагальних проблем учасники конференції *дійшли висновку про необхідність подальшого вдосконалення норм як кримінального, так і кримінально-процесуального права*. Напряму, обраний Україною на шляху до Євроінтеграції, зобов'язує привести норми всіх галузей права у відповідність до євро стандартів. Учасники конференції

відмітили позитивні зрушення у цьому напрямку, зокрема, прийняття у 2012 роцінового Кримінального процесуального кодексу України. Водночас із застосуванням його норм існують значні складнощі, тому норми КПК потребують і наукового тлумачення. У стані розробки та прийняття знаходиться закон про прокуратуру. Внесена також низка змін до КК України, які направлені на реалізацію кримінально-правової політики нашої держави в сфері протидії корупції. Усі окреслені соціально-правові реалії вимагають реакції як з боку державних органів, практиків, так і науковців.

Зважаючи на викладене, учасники конференції вважають за доцільне:

- поглибити наукові дослідження в сфері кримінального права, особливо в частині вдосконалення норм, які слугують юридичною базою протидії корупції в Україні;
- акцентувати увагу на необхідності забезпечення прав та свобод людини шляхом закріплення в законодавстві способів реалізації особою своїх суб'єктивних прав, насамперед, слід здійснювати аналіз засобів кримінально-правового захисту від самоправних дій в системі кримінального права, проблема якого вкрай актуалізована сьогодні в Україні;
- зважати на наявність багатьох новел у кримінальному процесі України, провадити розробку наукових досліджень особливостей кримінального провадження на сучасному етапі;
- з метою оптимізації розвитку органів кримінальної юстиції в Україні здійснювати поглиблений аналіз і вивчення шляхів реформування такого органу кримінальної юстиції як прокуратура;
- акцентувати увагу на важливості забезпечення кримінологічної безпеки в Україні. Виявлення причин та умов розвитку різних видів злочинності у сучасній Україні та розробка шляхів протидії їм – це першочергове завдання, що стоїть перед всіма правоохоронними органами. Зменшення рівня латентності злочинів здатне підвищити рівень захисту прав і свобод людини та громадянина в Україні.

1. *Дослідження джерел міжнародного права завжди викликало значний інтерес у юристів міжнародників.* Стаття 38 Статуту Міжнародного Суду ООН закріплює визначений перелік джерел права, що можуть бути застосовані Судом під час розгляду справ. Пункт d) частини першої статті 38 передбачає, що суд має використовувати доктрини найбільш кваліфікованих спеціалістів з публічного права різних націй як допоміжні засоби визначення правових норм. Варто наголосити на тому, що доктрина не може розглядатися як окреме джерело міжнародного права, вона може лише слугувати для визначення застосованих норм у ході вирішення конкретної справи. Тобто доктрина слугує своєрідним механізмом визначення того, що саме є *lex lata*. Слід відзначити, що Міжнародний Суд у своїй практиці доволі рідко посилався на доктрину. Такі посилання можна знайти лише у 22 з 139 рішень та консультативних висновках, які ухвалив

Суд. Незважаючи на те, що доктрина доволі рідко застосовується як джерело міжнародного права її значення не можна применшувати, оскільки саме вона є рушійною силою розвитку міжнародного права як унікальної правової системи.

2. Розглянуто питання про основні права держави, зокрема, доктринальні підходи П. Є. Казанського до їх визначення. Зазначена проблема розглядалася в працях багатьох дореволюційних юристів-міжнародників, зокрема А. М. Стоянова, В. П. Даневського, О. О. Ейхельмана та інших. На особливу увагу у цьому контексті заслуговують погляди професора Новоросійського (Одеського) університету Петра Євгеновича Казанського. На думку П.Є. Казанського, основні права держави відповідають найбільш широким узагальненням всіх тих засад та настанов, які визначають міжнародне правове становище держави. Більше того П. Є. Казанський наголошує на тому, що ці права належать кожній державі і без них держава не може бути членом міжнародного спілкування. Він поділяє їх на безумовні, постійні та невідчужувані. На думку П. Є. Казанського найважливішими правами держави є право спілкування, співучасті, залежності, взаємності та несаможитності держави, а також право незалежності (суверенітету), саможитності, верховенства або державності. На думку вченого, саме до цих прав можуть бути зведені всі основні права держави. В цілому можна дійти висновку, що погляди П. Є. Казанського на проблему основних прав держави відзначалися значною оригінальністю і самобутністю.

3. Розглядаючи питання про зародження міжнародного права, зокрема, зародження передумов його формування на теренах Стародавньої Індії слід відзначити, що воно відбувалося у два етапи. На першому етапі переважали норми, що регулювали міжнародні відносини між самими індійськими державами і ґрунтувалися на релігійних нормах, доктринах та принципах. Другий етап розпочався у IV-III ст. до н.е. та ознаменувався бурхливим розвитком давньоіндійського міжнародного права, запозиченням деяких міжнародно-правових інститутів та норм з інших регіонів Стародавнього Світу, гуманізацією законів та звичаїв війни, а також появою окремих інститутів та норм, що мали до певної міри світський характер.

4. Аналізуючи Порядок денний асоціації Україна, що було підписано 16 квітня 2009 р. на засіданні Ради з питань співробітництва Україна – ЄС можна дійти висновку, що цей документ за своєю правовою природою є «м'яким», гнучким та розрахованим на подальшу модифікацію. ПДА є новим практичним інструментом на заміну Плану дій Україна – ЄС для подальшого процесу підготовки сторін до набрання чинності угодою про асоціацію. ПДА, на секторальній основі визначає ті пріоритети, які потребують негайних дій від нашої країни для набрання чинності угодою про асоціацію.

Важливим документом у сфері правової співпраці України і ЄС є План дій з візової лібералізації від 22 листопада 2010 р. Зазначений документ закріпив чотири основні блоки завдань для України, зокрема: безпека документів, нелегальна міграція, досягнення громадського порядку та

безпеки, досягнення цілей, пов'язаних із зовнішніми зносинами та основними правами. Варто відзначити, що станом на 2012 рік повністю виконаних завдань четвертого блоку щодо захисту основних прав людини не було. Європейська Комісія у своїй доповіді відзначила певний прогрес України, однак закликала проводити подальшу законодавчу роботу у цій сфері. Зрештою можна відзначити, що сьогодні для України відкрито нові перспективні можливості в контексті подальшого розширення ЄС.

5. Свобода пересування осіб є одним із надбань правової системи ЄС. Основоположні засади права на свободу пересування закріплено у Договорі про функціонування ЄС (ДФЄС). Важливим аспектом свободи пересування, є пересування громадян третіх країн в межах ЄС. Зазначене питання набуває особливої актуальності в контексті перспективи поглиблення співпраці ЄС. Правовий статус громадян третіх країн, які на законних підставах можуть перебувати або проживати на території ЄС, здебільшого регламентується вторинним законодавством ЄС. Громадяни третіх країн мають як певні свободи, так і певні обмеження.

6. Розглядаючи питання про проблеми виконання рішень Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) в Україні варто відзначити, що Україна входить до п'ятірки країн, від яких надходить найбільше скарг, і 95% рішень, ухвалених ЄСПЛ відносно нашої держави не виконуються. Однією з найважливіших проблем, що сьогодні постають перед Україною на думку ЄСПЛ є невиконання рішень національних судів та затягування виконання таких рішень на тривалі строки.

Законодавство України сьогодні є доволі незбалансованим та суперечливим, а також містить значну кількість нічим не забезпечених в економічному сенсі гарантій. Неможливість дотримання гарантій обумовлює проблему невиконання судових рішень. Зазначена проблема є реальною перешкодою для реалізації гарантованих у Конституції прав та свобод кожного, а також значно гальмує інтеграцію України до Європейського Союзу. Зрештою, можна дійти висновку, що у чинному законодавстві України необхідно передбачити компенсаційні заходи у випадку надто тривалого виконавчого провадження.

7. Актуальність дослідження міжнародного кримінального права не викликає жодних сумнівів. Міжнародне кримінальне право є одним з засобів захисту прав людини. Воно реагує на масові порушення основоположних прав людини та є реакцією на невдачі, пов'язані з традиційним механізмом захисту прав людини. Відзначимо, що міжнародне кримінальне право доволі тісно пов'язане із міжнародним правом прав людини.

У контексті дослідження міжнародного кримінального права, особливої уваги заслуговує міжнародне кримінальне судочинство. Так, Нюрнберзький і Токійський міжнародні трибунали були першими судовими органами у сфері міжнародної кримінальної юстиції. Їх діяльність надихнула міжнародне співтовариство на створення постійного міжнародного кримінального суду. Однак, перші ініціативи щодо заснування такої установи так і не були реалізовані. Тяжкі міжнародні злочини вчинені у колишній

Югославії та Руанді спонукали міжнародну спільноту до формування двох міжнародних кримінальних трибуналів *ad hoc*. Зрештою у 1998 році ідея створення постійного міжнародного кримінального суду була реалізована шляхом прийняття Римського Статут Міжнародного кримінального суду.

Україна підписала, однак не ратифікувала Римський Статут. У 2001 році Конституційний Суд України ухвалив висновок, згідно з яким Конституція України не відповідає положенням Римського Статуту. Сьогодні питання про приєднання міжнародного кримінального суду знову набуло актуальності з огляду на включення до статті 8 Угоди про асоціацію України і ЄС положення про зобов'язання України ратифікувати та імплементувати Римський статут. Вбачається, що на сьогодні єдиним можливим варіантом ратифікації статуту є внесення змін до Конституції України.

9. Досліджуючи питання про правовий режим виключної економічної зони слід наголосити на тому, що виключна економічна зона є відносно новим інститутом, що відображає особливості сучасного міжнародного морського права. Вперше концепція виключної економічної зони була сформульована африканськими державами. Позиції держави щодо виключної економічної зони тривалий час знано розходилися, однак у Конвенції ООН з морського права 1982 року все ж було закріплено компромісне рішення. Так, виключна економічна зона – це район, розташований за межами територіального моря і прилягає до нього. Ширина виключної економічної зони не повинна перевищувати 200 морських миль, відрахованих від висхідних ліній, від яких вимірюється ширина територіального моря. Виключна економічна зона має свій власний правовий статус та є зоною *sui generis*.

10. Розглядаючи питання про діяльність неурядових організацій у сфері захисту прав людини слід зазначити, що правозахисна діяльність, спрямована на дотримання існуючих норм та становлення нових міжнародних стандартів у галузі захисту прав людини є однією з найбільших та найважливіших сфер діяльності неурядових організацій.

11. Діяльність неурядових організацій в Україні є важливою складовою механізму захисту прав людини. Незважаючи на існуючі проблеми правового регулювання, сьогодні проявляються позитивні зміни, зокрема: запровадження діяльності консультативно-дорадчих органів, громадських рад при виконавчих органах, оновлення законодавчої бази. Водночас необхідно підвищувати ефективність таких механізмів у правозахисній площині, зокрема, запровадити спільний моніторинговий механізм забезпечення прав людини у діяльності органів внутрішніх справ, проводити заходи спрямовані на підвищення правової свідомості українців.

12. Аналізуючи питання про правове регулювання діяльності ТНК можна відзначити, що зазначене питання є відносно новим для міжнародного права. Регулювання діяльності ТНК до сьогодні не є уніфікованим на міжнародному рівні. Розходження інтересів різних держав стосовно діяльності ТНК істотно заважає прийняттю уніфікованих загальнообов'язкових кодексів ТНК та інших документів. Можна дійти

висновку, що розвиток «м'якого права» в регулюванні ТНК може зрештою стати ґрунтовною основою для розробки та прийняття міжнародного договору, який би мав обов'язкову юридичну силу.

13. Аналізуючи питання про теоретико-методологічні та організаційно-правові аспекти політики забезпечення безпеки інформаційно-аналітичної діяльності у міжнародних відносинах варто відзначити, що під час розробки відповідних нормативно-правових актів різного рівня, котрі регулюють відносини в інформаційній сфері юристи мають обов'язково враховувати особливості умов і вимог до забезпечення інформаційної безпеки при проведенні інформаційно-аналітичної діяльності.

14. Розглядаючи питання про міжнародно-правовий та національно-правовий режим захисту прав інтелектуальної власності слід зазначити авторське право – це система правових норм, що покликані врегульовувати відносини, які виникають в наслідок створення та використання творів літератури, мистецтва і науки. Система захисту авторського права в Україні вже сформована та орієнтовна на відповідність сучасними міжнародно-правовими стандартам у цій сфері.

15. Реформи у сфері трудового законодавства є актуальними в силу євро інтеграційних прагнень України. Крім того, стан чинного трудового законодавства України характеризується нагальною потребою його кодифікації. У ЄС правове регулювання сфери трудових відносин має особливе значення. Головним інструментом визначення пріоритетів у сфері зайнятості ЄС є Європейська стратегія зайнятості. Щоправда поряд з стандартами ЄС у сфері трудового законодавства у кожній державі-члені діє національне законодавство, яке визначає особливості ринку праці.

Учасники V Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні проблеми правової системи України» відзначають, що обрана тема наукового диспуту послугувала плідним підґрунтям для обміну думками із зазначеної проблематики. У зв'язку з актуальністю піднятих питань запропонувати до друку збірку матеріалів тез та доповідей конференції.

*Схвалено учасниками
V Міжнародної науково-практичної конференції
«Сучасні проблеми правової системи України»
28 листопада 2013 року*